

Melametin Tanımı

Melametin Tanımları

Melametin; kâinatın, ayıplamak, azarlamak, serzenide bulunmak, korkmak, rıskıvalık anlamına gelen melamet mastar bir kelime olup, melameti ise kâinatın konu olan demektir.

Tasavvuf âstâhında ise yaygın olarak yapılan tarif âyledir. Yaptıkları iyilikleri gösterir olur endişesiyle gizlemek, kâinatın ve âlemi gânahlar ise nefsiyle mâcadele etmek için aşıya vurmak.

Bu tanımlardan da anlaşılacağı gibi, melametin temel vasfı, riya- dan kaçınmak amacıyla gizlilik ve âhretten sakınmaktır.

Ayrıca, iddia sahibi olmama, riya- dan uzak durma, nefsi itham ederek onun ayıpları ile meâgul olma, gâzel amel- lerini gârmeme âeklinde de ifade edilmiştir.

Melamilik, iyi davranışların aşkılamaktan ziyade, kâinatın davranışları ortadan kaldırmaya yöneliktir. Yani o, iyi amel ve iyilikler hakkında konuşmaktansa amellerinin eksiklikleri üzerinde durmayı tercih eder.

Melametin dânce tarzının temelindeki asli unsurun, riya, ken- dini beşenme ve kibir gibi kalbi afetlerden sakınmadır. Bu konuda yapılması gereken, nefse karşı titiz bir sorgulama ve nefisten mâyle fani olmaktır.

Tarikatlar, sosyal ve dini teâkilatlar oluşturun, kendilerine has yaâam tarzları, dergahları ve kâiyafetleriyle halktan ayrılmalarına karşı ân melamet ehli ne bir tarikat âeklinde teâkilatlanmayıp ne de hareket tarzlarıyla ve kâiyafetleriyle toplum içerisinde ayrı bir zâme olmayıp uygun bulmamışlardır.[1][1]

Bu âzellikleri ile melametin ehli, gerek hal, fiil ve davranışlarıyla gerekse sözleri ve anlayışlarıyla dâ gânatın âylerinden iş halleri belli olmayan bir zâme olup avam ile avam, havas ile havas olmaları, gerâşek durumların sezdirmemeyi, toplum içerisinde kâlık kâiyafet ve gânatın âte ayırt edinmemeyi anlayışları esas olarak belirlemiştir.

Melamet ehlinin kendilerini kânamaları hususunda Kur an da âu ayetler dayanmaktadır.

Ey inananlar, sizden kim dininden dânerse (bilsin ki), Allah yakında âyle bir toplum getirecektir ki, O onları sever, onlar da O - nu severler. Mâ minlere karşı alâşak gânatın, kafirlere karşı onurlu ve âiddetlidirler. Allah yolunda cihad ederler, kâınayan kânamasından korkmazlar. Bu, Allah ân bir âtdâ, onu dilediâine verir. Allah- ân âtdâ geniâtir. O her âeyi bilendir. (Maide, 5/54)

Kendini kâınayan nefse yemin ederim. (Kâiyamet, 75/2)

Birinci ayette sâzâ edilen cihat, melamet dâncesine göre âncelikle nefis ile cihat ve her konu

ve alanda halka hizmet anlamÄ±n- dadÄ±r.

Ä°kinci ayette ise, kendisinden kaynaklanan her Äÿeye karÄÿÄ± nefisini muhasebe eden, kÄ±nayan kiÄÿi Ä¶vÄ¼lmektedir. Bu melamet dÄ¼ÄÿÄ¼ncesinde kamil bir nefistir.

Allah yolunda kÄ±nayanÄ±n kÄ±namasÄ±ndan korkmamak melamet ehlinin sarsÄ±lmaz Ä¶zelliklerinden biridir. KÄ±nayanÄ±n kÄ±namasÄ±ndan korkmamak korkusuzca Allah'Ä±n yolunda gitmek ve O'nun hÄ¼kÄ¼mleri doÄÿrultusunda davranÄ±p, Allah Ä±n kanunlarÄ±na gÄ¶re neyin doÄÿru, neyin yanlÄ±Äÿ olduÄÿunu belirleyerek, karÄÿÄ±tlarÄ±nÄ±n muhalefet, sansÄ¼r, eleÄÿtiri, itiraz ve alaylarÄ±na hiÄ± mi hiÄ± aldÄ±rmamak demektir. Hatta onlar halkÄ±n gÄ¶rÄ¼ÄÿÄ¼ Ä°slÄ±m'a aykÄ±rÄ± da olsa, dÄ¼nyanÄ±n kÄ±nama ve alaylarÄ±na maruz kalsalar da samimi olarak doÄÿruluÄÿuna inandÄ±klarÄ± Ä°slÄ±m'Ä±n yolunda korkusuzca giderler.

KÄ±nayanÄ±n kÄ±namasÄ±ndan korkmak aynÄ± zamanda da Allah'a kar- ÄÿÄ± Äÿirk koÄÿmak anlamÄ±na da gelir. Ä±Ä¼nkÄ¼ Allah n bildiri si yalnÄ±zca Ben' den korkun Äÿeklinedir. Bu bildiriye uymayan kiÄÿi ise kendi- sinden baÄÿka kimseye zarar veremez. Zira Allah isterse onun yerine kÄ±nayanÄ±n kÄ±namasÄ±ndan korkmayan ve yukarÄ±daki ayette belirtilen Ä¼stÄ¼n vasÄ±flarla donatÄ±lmÄ±Äÿ mÄ¼ minleri getirir.

Melamet ehli, her zaman ve her yerde Allah'a kulluk etmeyi, O'nun emirlerini yerine getirmeyi, insanlarÄ±n arzu ve isteklerini deÄÿil de yalnÄ±zca Allah'Ä±n rÄ±zasÄ±nÄ± gÄ¶zetmeyi baÄÿiÄ± baÄÿÄ±na bir gÄ¶rev telakki edinmiÄÿlerdir. Bunun iÄ±n yukarÄ±daki ayette gecen Allah yolunda savaÄÿmayÄ± Ä¶ncelikle nefis ile olan savaÄÿ kabul etmiÄÿlerdir. Bu ne- denle her devirde iÄ±serisinde yaÄÿadÄ±klarÄ± topluluklar tarafÄ±ndan yadÄ±r- ganmÄ±Äÿ, kÄ±nanmÄ±Äÿ ve Ä±eÄÿitli tepkilerle yargÄ±lanmÄ±ÄÿlardÄ±r. Bu tepkiler bazen yakÄ±n Ä±evresinden, karÄÿÄ± tavÄ±r alma, manevi baskÄ± ve kÄ±nama Äÿeklinde kendini gÄ¶sterdiÄÿi gibi bazen de zamanÄ±n Ä¶nde gelenleri ve idarecileri tarafÄ±ndan daha Ä±ok fiziksel saldÄ±rÄ± ve eziyet Äÿeklinde ger- Ä±ekleÄÿmiÄÿtir. Kimilerinin iÄÿkencelerle baÄÿÄ± kesilmiÄÿ, kimilerinin deri- si yÄ¼zÄ¼lecek kadar ileri gidilmiÄÿtir. Bunlardan daha kÄ¶tÄ¼sÄ¼, melamet anlayÄ±ÄÿÄ± yÄ¼zyÄ±llar boyu zÄ±ndÄ±klÄ±k ve sapÄ±klÄ±k olarak nitelendirilmiÄÿ, melamete tabi olanlar aÄÿÄ±lanmÄ±ÄÿtÄ±r. BugÄ¼n dahi bazÄ± Ä°slam ilmihal- lerinde ve ansiklopedilerinde melamet, zÄ±ndÄ±klÄ±k ve sapÄ±klÄ±k olarak tarif edilmektedir.

Ancak bÄ¼tÄ¼n bu eziyet ve karalamalarÄ±n sebebi melamet anla- yÄ±ÄÿÄ±nÄ±n farklÄ± biÄ±imlerde algÄ±lanmasÄ±ndan ve uygulanmasÄ±ndan ileri gelmektedir. Ä±zunu belirlemek gerekir ki, baÄÿlangÄ±cÄ±ndan beri melamet anlayÄ±ÄÿÄ±nÄ±n algÄ±lanmasÄ± ve yaÄÿama geÄ±irilmesi farklÄ± farklÄ± olmuÄÿtur. GÄ¼nÄ¼mÄ¼z Melamilerin de bile hala bu farklÄ±lÄ±klarÄ± gÄ¶rmekteyiz. Bu farklÄ±lÄ±klarÄ± Ä°slam bilim adamlarÄ±ndan Hucviri (Ä±.1072) yaÄÿadÄ±ÄÿÄ± devirde melamet hakkÄ±nda araÄÿtÄ±rmalar yapmÄ±Äÿ ve bu araÄÿtÄ±rmalarÄ±nÄ±n sonuÄ±larÄ±nÄ± eserlerinde belirtmiÄÿtir. Hucviri ye gÄ¶re melamet anlayÄ±- ÄÿÄ±; **istikamet**, kast ve **terk** olmak Ä¼zere Ä¼Ä± Ä±eÄÿittir.

1- Ä°stikamet Äÿeklindeki melamet: KiÄÿinin, ibadet ve amellerini gÄ¼zelce yerine getirmesi, Allah Ä±n farzlarÄ±na riayet etmesi, yine Allah Ä±n emir ve yasaklarÄ±na uymasÄ±, insanlarÄ±n ondan memnun ve hoÄÿnut olmasÄ± ya da olmamasÄ±na aldÄ±rmamasÄ± anlamÄ±nda bir melamet anla- yÄ±ÄÿÄ±dÄ±r. Ä±eÄ±Ä¼ncÄ¼ devre melamet in kurucusu Muhammed Ä°bnÄ¼l Arabi bÄ¶yle bir melamet anlayÄ±ÄÿÄ±nÄ± tercih etmiÄÿtir. GÄ¼nÄ¼mÄ¼zde makbul olanda bu anlayÄ±ÄÿtÄ±r.

2- Kast Äÿeklindeki melamet: Ä°nsanlar tarafÄ±ndan bÄ¼yÄ¼k bir itibar ve hÄ¼rmet gÄ¶ren bir kiÄÿinin bu itibar ve makamÄ±n nefisini harekete geÄ±irerek benlik duygularÄ±nÄ± artÄ±racaÄÿÄ± endiÄÿesi bu tip melamet anla- yÄ±ÄÿÄ±nÄ±n doÄÿmasÄ±na sebep olmuÄÿtur. Bu anlayÄ±ÄÿÄ± sahip olan melamiler, sÄ±rlarÄ±nÄ± ve gerÄ±sek kimliklerinin aÄ±Ä±ÄÿÄ± Ä±Ä±kacaÄÿÄ±ndan korktuklarÄ± ve insanlarÄ±n Ä¶vmelerine sebebiyet verecek bir hal ortaya Ä±Ä±kÄ±nca nefis- lerinin gururlanmasÄ±ndan Ä±ekindikleri iÄ±n bir taraftan bu halleri giz- lemeÄÿe Ä±salÄ±ÄÿmÄ±Äÿlar, diÄÿer taraftan nefislerini kÄ±rmak iÄ±n

halkın ahlak ve tepkilerini işeyecek, hatta zaman zaman kâna ve azarlamalarına neden olacak fiiller sergilemektedir. Özellikle birinci devre melametler bu tip anlayışta ahlak planda tutmuşturlar. Birinci devre melametlerin ahlakçilerinden sayılan *E.Ebu Hafs Haddad* (A. 883) kastetilen melamet ahlakla tanınlar.

Onlar selam istemeyerek alanlara verir, isteyerek selam verenlerden almazlar. Kendilerini sevenlerle oturmayıp, onlara itibar etmeyenlerle otururlar. Kendilerine bir şey vermeyenden isteyip, verenden istemezler. Kendilerinden yâz işevirene yânelip, kendilerine yânelenlerden uzaklaşlar. Kendilerini sevmeyene verirler, sevene vermezler. Kendileriyle bu zedenlerle yaşırlar, kendilerinden hoşnut olanlarla birlikte olmazlar. Sevmedikleri şeyleri yerler, lezzet aldıklarına yemezler. Bir yerde kalmak istediklerinde sefere işkarlar, sefere işkmak istediklerinde oradan ayrılmazlar. Öte bu şekilde tamm hallerinde nefislerine muhalefet ederler.

Onlar İriyat nazarında mabah olmakla birlikte, gârnâna itibariyle kânanacak davranışlarda bulunurlar. Örneğin, insanlardan kendi derecelerinde olmayanlarla sohbet ederler, haklarında sâylentiye sebep olacak yerlerde otururlar. Bâta bunları hallerini gizlemek ve gerişek durumlarına bir itiraz gelmesini ahlaklemek işin yaparlar.

Yine onlar, batınlarına/iş alemlerini korumak ve nefislerini aya- işlamak işin zahirlerini/dâiş gârnâna işlerini kâişmsemişler, bâylece hallerine ve sârlarına bâşkalarına vakâf olmasına imkan vermemişlerdir. [2][2]

Gârnâna işyor ki, nefsin hoşuna gideceyi, memnuluk duyacağı her şeyi terk etmek, halkın kendilerine hârmle bakmamaları ve bir mevki vermemeleri işin gayret sarf etmek bu tip melamet anlayışına ana ilkesidir.

Ancak bâyle bir melamet işekli bazı melametler tarafından abartılmış, bu suretle halkın gâna girmesine ve onlardan nefret etmesine sebep olmuşturlar.

3- Terk işeklindeki melamet: Kişinin, kâfâr, sapıklık, İriyatı terk etme ve gânahları mabah sayma gibi bir takım davranışlar sergilemesi ve bu davranışlar sergilerken, bâtan bunları melamet yolunun bir gereyi olduşunu sâylemesi işeklindeki melamettir. Bu tip bir melamet anlayışta birinci, ikinci ve işînc devre melametler arasında her zaman gârnâna işitâr Gâna mabazde bâyle bir anlayışına sahip melametler, işzellikle melami mârâitleri tahminlerin işstindedir. Öte bu tip bir anlayış nedeniyle İslam alimleri melamet anlayışına kuşku ile yaklaşımlar ve dolayısıyla melamet, İslam ilmi hallerine ve ansiklopedilere sapıklık ve zâna olarak geşmiştir.[3][3]

Melametin tanınma yâzyıllar boyunca deşîk tarz ve niteliklerde belirtilmiş, birinci, ikinci ve işînc devre melami bâyâkleri bu konudaki dâşîncelerini yaşıantırlarıyla halka aktarmışlardır. Bu konuda yaptışmâz araştırmalarda bu işna kişilerin melamet hakkındaki dâşîncelerini işşyle sâralayabiliriz.

G. *Hamdun Kassâr* (A. 884) Hamdun Kassâr, melamet yolu hakkında melamet, halk işinde sâslenmeyi, herhangi bir hal veya ahlak ile onlarına râzasına ummayış tamamışya terk etmek. Ve Allah yolunda kânanayan kânamasından korkmamaktır [4][4]

Hamdun Kassârın işzellikle işzerinde durduşu konular tevazu, zâhd, fakr, melamet, ihlas, tevekkül, işşîk, samt, riyadan sakınma, fâttâvvet ve nefse muhalefet olarak sâralanır.

Hamdun Kassâr, melamet ehlini, batınlarında bir iddiası, zahirlerinde de yapmacık ve riyasat olmayan, Allah ile aralarında sârdan, mahlukat bir tarafa, kendi zahiri kimliğinin bile haberdar olmadış kimselerdir. [5][5] işeklinde tanınlamaktadır. Onun bu tanınmaında, mutlak anlamda

gizlilik esasÄ± ¼zerinde durduÄŸu gÄŸrÄ¼Ä¼r. Bu nedenle o, kalbi zikirde yanadÄ±r ve ibadetlerin gizli olarak yerine getirilmesini savunur.[6][6]

Hamdun Kassara gÄŸre melamet; halk iÅŸin sÄ¼slenmeyi, her hal ve davranÄ±ÄŸta halkÄ±n rÄ±zasÄ±nÄ± gÄŸzetmeÄŸi kesinlikle terk etmen ve kÄ±nayanÄ±n kÄ±namasÄ±nÄ±n seni Allah yolundan alÄ± koymamasÄ±dÄ±r. Bu iÄŸin baÄŸÄ± nedir diye sorulduÄŸunda; nefsi aÄŸÄŸÄ±lamak, hor gÄŸrmek, onun hoÄŸuna gidecek, onu memnun edecek ÄŸeylerden sakÄ±nmak, nefis hakkÄ±nda su-i zan beslemektir. DemiÄŸtir.[7][7] Yine o, melamet ehlinin havf ve reca arasÄ±nda kurulmasÄ± gereken dengeye dikkat ÄŸekerek, melamet, kaderilerin havfÄ±, mÄ¼rcilerin recasÄ±dÄ±r [8][8] demiÄŸtir.

Seyyid ÄŸerif CÄ¼rcani de Ta rifat-Ä± Seyyid adlÄ± eserinde Mela- miyyeyi ÄŸu ÄŸekilde aÄŸÄ±klÄ±yor.

BatÄ±nlarÄ±nda bulunan manevi halleri zahirlerinde gÄŸzÄ¼kmeyen ricalullahdÄ±r. Bunlar ihlasta kemali hakikat derecesine yÄ¼kselebilmek iÅŸin ÄŸsalÄ±ÄŸÄ±rlar. BÄ¼tÄ¼n iÄŸlerinin Cenab-Ä± Hakk Ä±n gayb ilmiyle kararlaÄŸ- tÄ±rÄ±lmÄ±ÄŸ kaza-i ilahi ile yerli yerinde yapÄ±lmÄ±ÄŸ olduÄŸunu kabul ederler. Binan aleyh bunlarÄ±n ilimleri, iradeleri, Cenab-Ä± Hakk Ä±n ilmine ve iradesine aykÄ±rÄ± olmaz... Melamiyye, muhterem ve hÄ¼rmete layÄ±k bir guruptur. [9][9]

EÄŸ-ÄŸeyh Nasuh b. Ä°smael er-Rumi de Riyazu n-Nasihin in Faz- lu ihfa ve a mali saliha faslÄ±nda diyor ki;

Melamilere gÄŸre amel ve ibadetlerin en ÄŸereflisi ve faziletlisi gizlice yapÄ±lanÄ± olduÄŸundan, Melamiyye tarikatÄ±, tarikatlarÄ±n en efen- disisi ve en yÄ¼cesidir. Silsilesi Ebu Bekir es-SÄ±ddÄ±k (r.a.) da son bulur. [10][10]

Fudayl B. Ä°yaz Ä±n (Senerkant DoÄŸumlu 725-803) Ona gÄŸre bir melemet ehli sÄŸzÄ¼, hesabÄ±nÄ± vereceÄŸi bir amel olarak gÄŸrÄ¼r ve bu yÄ¼zden kendisini ilgilendirenler dÄ±ÄŸÄ±nda pek az konuÄŸur, gereksiz konuÄŸmayÄ± da uygun bulmaz ve insanlarÄ±n dÄ¼ÄŸÄ¼ncelerinin etkisinde kalmamak iÅŸin halk ile gerektiÄŸinden fazla bir arada bulunmayÄ± hoÄŸ gÄŸrmez. MÄ¼mkÄ¼nse insanlardan uzak bir yerde ikamet etmek nefis terbiyesi iÅŸin gereklidir.

D. ÄŸakik Belhi (Behl DoÄŸumlu Ä¼. 790) Allah Ä±n iradesine aykÄ±rÄ± hareket etmemek. Kulun kendisinde bir irade gÄŸrmemesi. ÄŸÄŸhretten sakÄ±nma. SÄ¼kut, az yeme ve halktan uzak durmak. RÄ±zÄ±k kaygÄ±sÄ± taÄŸÄ±mama. Ä°htiyacÄ±nÄ± sadece Allah a arz etme.

Fakr. Ona gÄŸre kiÄŸi, zenginliÄŸini kaybedeceÄŸinden korktuÄŸu gibi fakirliÄŸini de kaybedeceÄŸinden korkmadÄ±kÄŸa gerÄŸek fakir olamaz.[11][11]

E. Muhammed B. Eslem Et-TÄ±sÄ° (Horasan DoÄŸumlu Ä¼.856) Bu ÄŸahsÄ±n Melamet anlayÄ±ÄŸÄ±nÄ±n tameline, Allah korkusu, ÄŸlÄ¼m korkusu, hÄ¼zÄ¼n, aÄŸlama, nefis muhasebesi, huÄŸÄ±, fakr ve dÄ¼nyadan uzak durma gibi zÄ¼hd hayatÄ±nÄ±n temel prensipleri gelir.

D. BÄ¼yezÄ¼d-Ä° Bistami nin (Bistam DoÄŸumlu Ä¼.848) melamet dÄ¼ÄŸÄ¼ncesinde; mÄ¼tevazÄ± olma, nefsi aÄŸÄŸÄ±lama, halkÄ±n kÄ±namasÄ±nÄ± Ä¼zerine ÄŸekme, insanlar arasÄ±nda kendini en ÄŸerli kimse olarak gÄŸirme, kerameti gizleme, amellerde riya tehlikesinden kaÄŸÄ±nma gibi hususlarÄ±n, aynÄ± zamanda birer melamet ilkesi olduÄŸu gÄŸrÄ¼lmektedir.

SÄ¼lemÄ° nin Tabakat adlÄ± eserinde bize aktarmÄ±ÄŸ olduÄŸu, A.Ä°bra- him B. Edhem in (Behl DoÄŸumlu 730-782) melametle ilgili altÄ± tavsiyesi ÄŸÄŸyledir.

Ona gÄŸre insan nimet kaygÄ±sÄ±nÄ± bÄ±rakÄ±p sÄ±kÄ±ntÄ±ya alÄ±ÄŸmalÄ±.

Ä°zzeti bÄ±rakÄ±p alÄŸak gÄŸnÄ¼Ä¼ olmalÄ±.

ZenginliÄyi bÄ±rakÄ±p fakra sarÄ±lmalÄ±.

TembelliÄyi bÄ±rakÄ±p ÄŒalÄ±Äymaya.

Uykuyu bÄ±rakÄ±p vakitlerini uyanÄ±k geÄŒirmeÄye.

Nefsin emelleri peÄyinde koÄymayÄ± bÄ±rakÄ±p ÄŒlÄ¼me hazÄ±rlÄ±k yapmaya ÄŒalÄ±ÄymalÄ±dÄ±r. [12][12]

E.Ebu Hafs HaddÄ±d (NiÄyabur-KÄ¼rdabad DoÄyümlu Ä–. 883 Ebu Hafs Haddad a melamet isminin ne anlama geldiÄyi sorulduÄyunda;

Onlar kurb ve ibadetler adÄ±na aÄŒÄ±Äya ÄŒÄ±kardÄ±klarÄ± her Äyeyden do- layÄ± nefislerini kÄ±narlar, halka kusurlarÄ±nÄ± gÄŒsterirler ve onlardan iyi- liklerini gizlerler. O nedenle halk onlarÄ±n dÄ±Äy gÄŒrÄ¼nÄ¼Äylerine bakarak onlarÄ± kÄ±nar. Onlar da batÄ±nlarÄ±ndaki durumu bilerek kendi nefislerini kÄ±narlar. Allah ta onlara bir takÄ±m sÄ±rlarÄ±, gayb bilgilerini verir ve on- lara bazÄ± IÄ¼tuflarda bulunur. Onlar da nefsi kÄ±nama ve ona muhalefet etme gibi baÄytan beri aÄŒÄ±Äya vurduklarÄ± bu tutumlarÄ± ile Allah Ä±n ken- dilerine gÄŒstermiÄy olduÄyu IÄ¼tuflarÄ± gizlerler. BÄŒylece halk onlardan uzaklaÄyÄ±r, onlar da Allah ile hallenirler. ÄÄyte melamet ehlinin hali bu- dur. [13][13]

Melamet yolunun Ä¼statlarÄ±ndan birine melamet ehlinin hali so- rulduÄyunda ÄyÄŒyle cevap vermiÄytir.

Onlar, Allah Ä±n, sÄ±rlarÄ±nÄ± gizlediÄyi, batÄ±nlarÄ±nÄ± zahir ile ÄŒrttÄ¼ÄyÄ¼ kimselerdir. Onlar yaratÄ±lÄ±ÄyilarÄ± nedeniyle halk ile beraberdirler, ÄŒarÄyÄ±- larda ve alÄ±Äy-veriÄyte olurlar, hakikatte Allah Ä±n dostlarÄ± olmalarÄ± nede- niyle Hakk ile dirler. BatÄ±nlarÄ±, zahirlerini halk ile iÄŒli-dÄ±ÄyIÄ± olduÄyu iÄŒin kÄ±nar, zahirleri de Hakk ile birlikte olduÄyu ve zahirlerinin iÄŒinde bulunduÄyu zÄ±tlÄ±klarla yaÄyamadÄ±ÄyÄ± iÄŒin batÄ±nlarÄ±nÄ± kÄ±nar. Bu yolun ÄŒnde gelenlerin hali budur. [14][14]

Yine birisine melamet yolu sorulmuÄy, o da Äyu cevapÄ± vermiÄytir.

Giyim, yÄ¼rÄ¼me, oturma, gÄŒrÄ¼nÄ¼Äy itibariyle halkla aynÄ± olma ancak, saÄylam bir murakabe ile onlardan ayrÄ±lmak, gÄŒrÄ¼nÄ¼Äy itibariyle onlara benzemek, batÄ±n yÄŒnden onlara benzememektir. BÄŒylece kiÄyi, karakter ve yaÄyayÄ±Äy aÄŒÄ±sÄ±ndan halktan ayrÄ±lmÄ±Äyken, gÄŒrÄ¼nÄ¼Äy aÄŒÄ±sÄ±ndan halktan ayÄ±rt edilemez. [15][15]

Ä°BN. ARABÄ° NÄ°N MELAMET HAKKINDA GÄ–RÄœÄžLERÄ°

Ebu Yezid el-Bistami nin dÄ±ÄyÄ±nda ilk melametilerde vahdet-i vÄ¼- cud gibi konulara raslamak mÄ¼mkÄ¼n deÄyildir. Ancak Ä°bn. Arabi den sonra, melametiliÄyin vahdet-i vÄ¼cud ÄŒizgisinde bir geliÄyim gÄŒsterdi- Äyi, Ä°bn. Arabi nin etkisi altÄ±nda onun gÄŒrÄ¼Äylerinin tesirinde kalan Äza- rani ve Ä°.HakkÄ± Bursevi nin (Ä–. 1725) etkisi ile ikinci ve Ä¼ÄŒÄ¼ncÄ¼ dev- re melametiliÄyin vahdet-i vÄ¼cud merkezli bir geliÄyim gÄŒsterdiÄyi gÄŒ- rÄ¼lmektedir.[16][16]

Ä°bn. Arabi, diÄyer dÄ¼ÄyÄ¼ncelerinde olduÄyu gibi, melamet dÄ¼ÄyÄ¼nce- sini de vahdet-i vÄ¼cud merkezinde incelemiÄy ve bu ÄŒerÄŒeveye oturt- muÄytur.[17][17]

Ä°bn. Arabi, salikleri Ä¼ÄŒ kÄ±sÄ±mda ele alarak onlarÄ±, abidler, sufiler ve melamiler Äyeklinde sÄ±ralar ve bunlar arasÄ±nda melamilerin en Ä¼st dereceyi iÄygal ettiklerini belirler. Ona gÄŒre bu makam makam-Ä± kurb dur ve bunun Ä¼zerinde nÄ¼bÄ¼vvet derecesi bulunmaktadÄ±r. Ä°bn. Arabi, melamet in anlamÄ±nÄ± daha geniÄy tutarak Hz Peygamberi mela- meti sayar.[18][18]

°bn. Arabi nin, ayn± zamanda ¼mena diye isimlendirdi±yi bu z¼mrenin say±s± belli olmay±p zaman i±inde art±p eksilmektedir.[19][19]

°bn. Arabi F¼tuhat± Mekkiye sinde Melamet ve Melamet ehli hakk±nda ¼yunlar± s¼ylemektedir.

H. Ebu Bekir es-S±dd±k ±n kademi/yolu ¼zerinde bulunan rica- lullahd±r/Allah adam±, Allah ehlidirler. Bunlar be¼ vakit namaza, k±- l±nmas± gereken s¼nnetlerin d±¼±nda bir ilave yapmazlar. Sokak ve ¼sar¼±larda ¼sevre taraf±ndan tan±nmazlar. °nsanlarla normal ¼ekilde ko-nu¼urlar. Bunlar di¼erlerinden ancak Hakk ile Hakk olan g¼n¼leriyle ay±rt edilirler. Ubudiyet/kulluk derecesinden asla ayr±lmazlar. G¼n¼leri Cenab± Hakk ±n Rububiyet tecellisi kaplad±¼±ndan, riyazet ve ba¼ olma sevdas±na kap±lmazlar. °¼te bu gurup melamiyye, ricalulla- h±n manevi makam y¼n¼nden en ¼st¼n dereceye sahip olanlard±r. [20][20]

Yine bunlar, Allah ±n emir ve yasaklar±na riayet eden iman sa- hibi kimseler olup, d¼nya ehlinden gizlenirler. Onlar±n hallerine kim- se vak±f olmayaca¼± i±in bu z¼mrenin gizli olmas± gerekir. ±¼nk¼, °bn. Arabi ye g¼re E¼er onlar±n Allah kat±ndaki halleri insanlarca bilinseydi, insanlar onlar± ilah edinirlerdi. Bu bak±mdan bu kimseler, alelade insanlar gibi normal bir ya¼ant± s¼rerler. Nitekim onlara ¼mena ismi verilmesi, kendilerine tevdi edilen ilahi s±rlar± ve haki- katleri, ehlinden ba¼kas±na if¼ya etmediklerinden dolay±d±r. [21][21]

Onlar bat±nlar±nda olan± zahirlerine yans±tmayan, sufilerin en ¼st tabakas±nda bulunan kimselerdir. [22][22]

Melamilerin sahip oldu¼u ¼zellikler ¼yunlard±r.

Melamiler, Allah ±n emirlerini terine getiren di¼er m¼minlerden fazladan bildikleri bir hal nedeniyle ay±rt edilmezler. ±ar¼±larda dola¼±r, insanlarla konu¼urlar.

Her beldede o belde insan±n±n k±yafetlerini giyerler.

Allah ±n raz± olaca¼± ¼ekilde evlenip ¼soluk ¼ocuk sahibi olurlar

°nsanlar taraf±ndan fark edilmemek i±in kom¼ular± d±¼±ndakilerle pek ilgilenmezler.

Konu¼tuklar± zaman Allah ± murakabe ederler/Allah ± ararlar. Hakk tan ba¼kas±n± s¼ylemezler. Kendileri insanlarla olduklar± halde kalpleri ile hep Allah la beraber olurlar.

Farz namazlar± insanlarla beraber eda ederler ve sadece s¼nnet- leri eklerler. Mescitleri mesken edinmezler. °nsanlar±n dikkatini ¼sek- memek i±in cuma namazlar±n±n k±l±nd±¼± mescitlerdeki yerlerini s¼- rekli de¼i¼tirirler. °limde bilgi sahibi olup,Allah a kullukta bir an bile geri kalmazlar. Kalplerini rububiyet sultan± istila etti¼i ve onun kar- ¼±s±nda zelil bulduklar± i±in riyasete tama etmezler.

Her makam± gerekti¼i ¼ekilde zevk ve amel ederler ve halktan gizlenirler. Onlar hi¼ ¼¼phesiz Y¼ce Allah ±n halis ve muhlis kulla- r±d±rlar. °nsanlar aras±nda yerken, i¼erken, uyan±kken ve uyurken ve konu¼urken devami± suretle Allah ± m¼¼ahede ederler.

Onlar, kalpleriyle Allah tan ba¼ka bir mefhumla u¼ra¼mad±klar± ve bununla kendilerini koruduklar± i±in bu ilahi basamaklara varm±¼- lard±r. Onlar±n konu¼malar±, oturmalar±, kalkmalar± ve b¼t¼n ya¼ant±- lar± Allah iledir. °¼te bunlar melamilerdir.

°bn. Arabi ye g¼re bu yolun b¼y¼klerine melameti ismi verilme- sinin nedeni, insanlar±n, fiillerin ger¼ek sahibi olan Allah ± g¼rmeyip, o fiil kimin elinde ger¼ekle¼tiyse bu fiili ona ait g¼rerek

kendilerini kânamalar± ve zemmetmeleri nedeniyle ve Allah katındaki mertebelerini ve hallerini gizlemelerinden dolayıdır. Eğer o insanlar nın fiillerinden perde kaldırılmaz, fiillerin Allah tan olduYunu görselerdi, o fiilin zerinde bulunan kiYiyi kânamazlard. Bunu fark edince de bittin fiiller onlar nazarında deYerli ve gzel grrnrd. Bylece fiillerin sahibi Allah olunca kânamada kânanana grrre anlamsızlaYr.[23][23]

Ayrıca, melamet dncesine Şeytli tenkitler ynnelten Hucviri de (-.1072) melamet ehlinin vgye deYer diYer sâfatlar± zikrederken, Hz. Peygamber in de melamet ehli gibi, Şevresinde kânanmaya maruz kaldıYn± belirtir.

Her meslekte olduYu gibi MelamiliYinde pek Şok taklitleri ortaya kmAY, melamet fikri zamanla dejenere olduY, laubali ve ibahi tutum taknan kimselerin istismar ettikleri bir yol haline gelmiYtir. Belki kasten belki de bilmeyerek MelamiliYi taklit edenler, melami tav±r ve karakterinde grrlmeğe yeltenenler, Yeriata dairesinden Şk±p, belki de ne yaptklar±n± bilmeden zndklar arasına karAYmlAYlard±r.

Bu konudan rahatsız olan Mevlana Abdurrahman Cami, Nefahat- t I-œens ÷nde: Åizimdiki zamanda Yyle bir gurup vard±r ki, krt davranAYlar± normal karAYlamak, Yeriata hafife almak, m±nafkl±k, edepsizlik ve sayg±s±zlAY± alAYkanlık haline getirmek ve ona da Melamet ad±n± vermek gibi bir duruma dAYmlAYlerdir. Melamet, Yeriata sayg±- s±zl±k ederek amel etmek deYildir... Melamet, Hakk Teala n±n hizmetinde olup, halktan kay±rmamak demektir... ve bu konuda ufak bir labalilik bile manen hezimettir. [24][24]

Nihayet melamet, ÷nc÷ devre MelametilAYin kurucusu olan Muhammed Nuru I-Arabi taraf±ndan vahdet-i v÷ud felsefesinin tesirinde yeniden d÷zenlenerek yepyeni bir eYitim anlayAY± halini almAYt±r.[25][25]

Hamza K±l±Ş

Emekli AYretmen

Girne Bulvar± 186/A

KarAYyaka-°ZM°R

---

[1][1] Ali Bolat, Melametilik, 167

[2][2] Ali Bolat, Melametilik., 280

[3][3] Hucviri, KeAY I-Mahcub, 77. Ali Bolat, Melametilik, 228

[4][4] S÷lemi Risalet÷ I-Melametiyye,71 Ali Bolat, Melametilik

[5][5] S÷lemi, Risalet÷ I-Melametiyye, 103 Ali Bolat, Melametilik

[6][6] SÄ¼lemi, RisaletÄ¼ I-Melametiyye, 72 Ali Bolat, Melametilik

[7][7] Ali Bolat, Melametilik, 173

[8][8]Ebu Abdirrahman es- SÄ¼lemi, RisaletÄ¼ I-Melametiyye, 87

[9][9] SÄ¼dÄ±k Vicdani, Tomar-Ä± Turuk-Ä± Aliyye, 22

[10][10] SÄ¼dÄ±k Vicdani, Tomar-Ä± Turuk-Ä± Aliyye, 22

[11][11] Ali Bolat, MelÄ¼metilik 62-63 SÄ¼lemi, RisaletÄ¼ I-Melametiyye, 96

[12][12]Ebu Abdirrahman es- SÄ¼lemi, TabakÄ¼t, 38 Ali Bolat, MelÄ¼metilik 48

[13][13]Ebu Abdirrahman es- SÄ¼lemi, RisaletÄ¼ I-Melametiyye, 70-71

[14][14] SÄ¼lemi, RisaletÄ¼ I-Melametiyye, 71 Ali Bolat, Melametilik

[15][15] SÄ¼lemi, RisaletÄ¼ I-Melametiyye, 86 Ali Bolat, Melametilik

[16][16] A. GÄ¼lpÄ±nariÄ±, Melamilik ve Melamiler, 243-244-260

[17][17] Ali Bolat, Melametilik, 165

[18][18] Ä°bn. Arabi, Futuhat. II, 16

Bu Sayfanın Geldiđi Adres

Tasavvuf Derneđi:

<http://www.tasavvufdernegi.com>

Bu Sayfanın Adresi:

<http://www.tasavvufdernegi.com/modules.php?name=Content&pa=showpage&pid=146>